

Αριθμός 2026/2007

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 1η Μαρτίου 2007, με την εξής σύνθεση : Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος, Ν. Σακελλαρίου, Γ. Ποταμιάς, Σύμβουλοι, Μ. Παπαδοπούλου, Δ. Βανδώρος, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Μουζάκη, Γραμματέας του Γ΄ Τμήματος.

Για να δικάσει την από 28 Δεκεμβρίου 2006 αίτηση:

του , κατοίκου Λεοντίου Αχαΐας, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Αντ. Βγόντζα (Α.Μ. 4403) που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά των : 1) , ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Κων. Σκουζέ (Α.Μ. 591 Δ.Σ. Πατρών) και 2) Κων. Καραγεώργο (Α.Μ. 724 Δ.Σ. Πατρών) που τους διόρισε στο ακροατήριο, 2) έως 9) , οι οποίοι παρέστησαν με τους ίδιους ως άνω δικηγόρους : 1) Κων. Σκουζέ (Α.Μ. 591 Δ.Σ. Πατρών) και 2) Κων. Καραγεώργο (Α.Μ. 724 Δ.Σ. Πατρών) που τους διόρισαν με πληρεξούσιο, 10) , ο οποίος παρέστη με τους ίδιους ως άνω δικηγόρους : 1) Κων. Σκουζέ (Α.Μ. 591 Δ.Σ. Πατρών) και 2) Κων. Καραγεώργο (Α.Μ. 724 Δ.Σ. Πατρών) που τους διόρισε στο ακροατήριο, 11) έως

και 16) .., κατοίκων Λεοντίου Αχαΐας, οι οποίοι παρέστησαν με τους ίδιους ως άνω δικηγόρους : 1) Κων. Σκουζέ (Α.Μ. 591 Δ.Σ. Πατρών) και 2) Κων. Καραγεώργο (Α.Μ. 724 Δ.Σ. Πατρών) που τους διόρισαν με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 827/2006 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πατρών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Μ. Παπαδοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αναιρεσείοντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τους πληρεξούσιους των αναιρεσιβλήτων, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (3668124-29/2006).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της υπ' αριθμ. 827/2006 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πατρών με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή ένσταση του ήδη αναιρεσείοντος, υποψηφίου Προέδρου της Κοινότητας Λεοντίου Ν. Αχαΐας με το συνδυασμό «.....» κατά του κύρους των κοινοτικών εκλογών της 15.10.2006 στην ως άνω κοινότητα, τροποποιήθηκε ο πίνακας αποτελεσμάτων που δημοσιεύθηκε με την 12/17.10.2006 πράξη του ειρηνοδίκη Φαρρών, και καθορίστηκε ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε ο συνδυασμός του σε 378. Με την ίδια απόφαση απορρίφθηκε η σχετική αντένσταση των ήδη αναιρεσιβλήτων, υποψηφίου Προέδρου, του πρώτου, της ως άνω Κοινότητας και υποψηφίων κοινοτικών συμβούλων, των λοιπών με το συνδυασμό «.....», ο οποίος αναδείχθηκε επιτυχών κατά τις ως άνω εκλογές, με 396 ψήφους.

3. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), που σύμφωνα με το άρθρο 67 του ν. 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114) εφαρμόζεται στις εκλογικές διαφορές των ΟΤΑ, «Κατά την εκδίκαση της ένστασης το δικαστήριο μπορεί να κρίνει παρεμπιπτόντως ζητήματα που αφορούν τη νομιμότητα των προηγουμένων πράξεων, οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 246, καθώς και των προπαρασκευαστικών της εκλογής πράξεων (εγγραφή, μετεγγραφή ή διαγραφή εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους, διόρθωση στοιχείων του που περιλαμβάνονται σε αυτούς κ.τ.λ.), εφόσον, σε κάθε περίπτωση, η νομιμότητα αυτή δεν έχει κριθεί με δύναμη δεδικασμένου». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 259 παρ. 1 του πιο πάνω Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας : «Αν το δικαστήριο διαπιστώσει παράβαση του νόμου ή ουσιαστικές πλημμέλειες : α) κατά τη διεξαγωγή της εκλογής, η β) κατά την ανακήρυξη των συνδυασμών των υποψηφίων που έχουν δηλωθεί, ή γ) κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων . . ., ακυρώνει ή τροποποιεί, κατά περίπτωση την πράξη με την οποία εξάγεται το αποτέλεσμα της συγκεκριμένης εκλογής ή την πράξη με την οποία γίνεται η σχετική ανακήρυξη. Στην ακύρωση της πράξης προβαίνει το δικαστήριο μόνο αν η νομική ή ουσιαστική πλημμέλεια αυτή είναι δυνατόν να ασκήσει επιρροή στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα. Η ακύρωση μπορεί να αφορά ολόκληρη την εκλογή ή μόνο την αρχική ή μόνο την επαναληπτική εκλογή, στα εκλογικά τμήματα τα οποία αφορά το αντικείμενο της ένστασης».

4. Επειδή, εν προκειμένω, με την ένστασή του ο αναιρεσείων είχε ζητήσει την ακύρωση των εκλογών στο σύνολό τους και την επανάληψή τους, λόγω της συμμετοχής στην ψηφοφορία 21 εκλογέων, προσδιοριζομένων στην ένσταση με το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμό τους, οι οποίοι, κατ' αυτόν, είχαν εγγραφεί παρανόμως στους εκλογικούς καταλόγους της κοινότητας Λεοντίου και, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην ένσταση, είχαν μεταδημοτεύσει είτε χωρίς να υποβάλλουν σχετική αίτηση, εν πάσει δε περιπτώσει, χωρίς να πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις των άρθρων 17 και 18 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Το δικάσαν δικαστήριο απέρριψε το σχετικό λόγο ως αόριστο και αναπόδεικτο, α) αφενός γιατί ο ενιστάμενος δεν προέβαλε συγκεκριμένους ισχυρισμούς σχετικά με την άσκηση, από καθέναν από τους φερόμενους ως παρανόμως μεταδημοτεύσαντες, του εκλογικού του δικαιώματος, με αναφορά του αριθμού του οικείου εκλογικού καταλόγου ή του αριθμού καταχώρησής του στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας, και β) αφετέρου γιατί δεν προσκόμισε στοιχεία προς απόδειξη της επικαλούμενης παρανομίας των μεταδημοτεύσεων. Η κρίση αυτή της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, βρίσκει δε επαρκές έρεισμα στο υπό στοιχ. α' σκέλος της πιο πάνω αιτιολογίας γιατί, πράγματι, εφόσον ο αναιρεσείων δεν προέβαλε με την ένστασή του συγκεκριμένους ισχυρισμούς σχετικά με την άσκηση από καθέναν από τους φερόμενους ως παρανόμως μεταδημοτεύσαντες του εκλογικού του δικαιώματος, με μνεία του εκλογικού τμήματος όπου ο καθένας ψήφισε και στοιχείων της εκλογικής διαδικασίας, όπως της εγγραφής τους στον οικείο εκλογικό κατάλογο, στο πρωτόκολλο ψηφοφορίας κ.λ.π., την ακρίβεια των οποίων όφειλε στην περίπτωση αυτή να ελέγξει το δικαστήριο βάσει του ευρισκομένου στη διάθεσή του εκλογικού υλικού, παρέιλικε, πάντως, η εξέταση εκ μέρους του διοικητικού πρωτοδικείου, της ουσιαστικής βασιμότητας των λόγων της ένστασης σχετικά με τη νομιμότητα των ως άνω μεταδημοτεύσεων (βλ. ΣτΕ 3527/2003, 89/2004). Με ορθή και νόμιμη, συνεπώς, αιτιολογία απέρριψε η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση τους σχετικούς λόγους της ένστασης και οι περί του αντιθέτου λόγοι της υπό κρίση αιτήσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

5. Επειδή, στο άρθρο 44 παρ. 2, 3, 4 και 5 του ν. 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» ορίζονται τα εξής : «1. . . . 2. Εγγραφές και διαγραφές δεν επιτρέπονται, και αν γίνουν, έχουν ως αποτέλεσμα την ακυρότητα του ψηφοδελτίου. 3. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό που σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης δίπλα στο ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου, με εξαίρεση τους τυχόν υποψήφιους της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 34, για τους οποίους και δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης. Τυχόν θέση σταυρού σε αυτούς δεν επάγεται ακυρότητα. 4. Σταυρός προτίμησης που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου ελέγχεται, σύμφωνα με τη διάταξη της περιπτώσεως γ' της παρ. 1 του άρθρου 45. 5. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν υποψήφιο κοινοτικό σύμβουλο σημειώνοντας σταυρό δίπλα στο όνομά του στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού . . . Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τους ανωτέρω κατά περίπτωση οριζόμενους είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης . . . 7. Για τον υποψήφιο δήμαρχο και τον υποψήφιο πρόεδρο της Κοινότητας δεν χρειάζεται σταυρός προτιμήσεως και αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου». Εν συνεχεία, στο άρθρο 45 του αυτού νόμου ορίζεται ότι : «Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας κατά την παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις : α) Αν έχει σχήμα ή διαστάσεις που διαφέρουν κατά τρόπο εμφανή από αυτά που ορίζει η απόφαση που

προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 42. β) Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει κατά τρόπο εμφανή από αυτό που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 42. γ) Αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας. δ) Αν βρεθεί στο φάκελο μαζί με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά και ε) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο που δεν είναι σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του επόμενου άρθρου».

6. Επειδή, σύμφωνα με την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν. 3463/2006, σημεία, σκισίματα, λέξεις, στίγματα, φράσεις, οπές, που έχουν σημειωθεί στο ψηφοδέλτιο, καθώς επίσης και σταυροί προτίμησης, μπορούν να επιφέρουν ακυρότητα του ψηφοδελτίου, αν θεωρηθεί ότι αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, με τα οποία παραβιάζεται η συνταγματική αρχή της μυστικότητας της ψηφοφορίας, αν δηλαδή κριθεί ότι η ύπαρξη των προμνησθέντων σημείων, στιγμάτων, κ.λ.π. καταλείπει τη δυνατότητα να προσδιορισθεί, άμεσα ή έμμεσα, ο εκλογέας που ψήφισε με το συγκεκριμένο ψηφοδέλτιο. Κατά την εκδίκαση, δε, των σχετικών με το κύρος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών διαφορών, τα αρμόδια διοικητικά δικαστήρια κρίνουν αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα παραπάνω σημεία αποτελούν ή όχι διακριτικά γνωρίσματα με βάση τον νόμο, τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας και λαμβάνοντας υπ' όψη τις εκάστοτε συνθήκες υπό τις οποίες τελεί ο εκλογέας, το είδος του σημείου, τη θέση του, τον τρόπο χάραξης και, όταν πρόκειται για σταυρό προτίμησης, το πάχος ή το χρώμα του, προκειμένου να συναγάγουν αν το εκάστοτε σημείο έχει τεθεί τυχαίως ή σκοπίμως. Η κρίση, δε, αυτή του Δικαστηρίου της ουσίας περί διακριτικού γνωρίσματος, εφόσον εναρμονίζεται προς τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας, ως κρίση περί πραγμάτων, δεν υπόκειται, για το λόγο αυτό, σε αναιρετικό έλεγχο (βλ. ΣΤΕ 1406, 1407/2007, 1558, 343-4, 244/2004).

7. Επειδή, με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση απορρίφθηκε λόγος ενστάσεως περί ακυρότητας 31 ψηφοδελτίων που έφεραν στο πίσω μέρος τους λεπτομερώς περιγραφόμενα διακριτικά σχήματα, με τις εξής σκέψεις : «Από τη θεώρηση των 31 ψηφοδελτίων αυτών προκύπτει ότι φέρουν στην οπίσθια λευκή πλευρά τους, κυρίως προς το κάτω μέρος της, ανομοιομορφες και άτεχνες μία ή και δύο γραμμές τριών (3) έως επτά (7) εκατοστών από μπλε στυλό, εκτός των ψηφοδελτίων 73 και 93 του 754ου Ε.Τ. που φέρουν ανεπαίσθητες μπλε γραμμές σε σχήμα περίπου τεθλασμένου «V», των 75 και 106 του ίδιου Ε.Τ. που φέρουν ένα σύμπεγμα μικρών κυκλικών αχνών μπλε γραμμών, των 66 και 71 του 755ου Ε.Τ. που δεν έχουν καμία γραμμή, του 100 του 755ου Ε.Τ. που φέρει ανεπαίσθητο ίχνος από μπλε στυλό ακαθόριστου σχήματος ενός εκατοστού περίπου και των 154 και 172 του ίδιου Ε.Τ. που φέρουν μια μικρή σχεδόν κυκλική μπλε γραμμή διαμέτρου περίπου ενός εκατοστού. Οι γραμμές και τα σχήματα αυτά δεν μπορεί να χαρακτηριστούν ως διακριτικά γνωρίσματα που παρέχουν τη δυνατότητα προσδιορισμού της ταυτότητας του συγκεκριμένου εκλογέα, όχι μόνο διότι ο μεγάλος αριθμός των ψηφοδελτίων και η ανομοιομορφία των πλημμελειών τους καθιστά δυσχερή την εξακρίβωση του εκλογέα και επομένως απίθανη την προ της εκλογής θέση των παραπάνω γραμμών και σχημάτων στα ψηφοδέλτια, αλλά κυρίως διότι κατά τη διαλογή των ψήφων δεν υποβλήθηκε ένσταση κατά του κύρους αυτών, μολονότι και στα δύο παραπάνω εκλογικά τμήματα (754 και 755) η εφορευτική επιτροπή ήταν συγκροτημένη πλήρως, ενώ στο δεύτερο από αυτά ήταν παρόντες και δύο αντιπρόσωποι του

συνδυασμού του ενισταμένου (βλ. τα πρακτικά με αριθμούς 1 και 2 του βιβλίου πράξεων της εφορευτικής επιτροπής).

Εάν υπήρχαν οι εν λόγω γραμμές κατά την εξαγωγή των ψηφοδελτίων από τον εκλογικό φάκελο ήταν αδύνατο να διαφύγει της προσοχής των μελών της εφορευτικής επιτροπής και των αντιπροσώπων του συνδυασμού του ενισταμένου.

Επομένως, οι προαναφερόμενες γραμμές τέθηκαν στην οπίσθια πλευρά των ψηφοδελτίων είτε κατά την ενασχόληση της εφορευτικής επιτροπής με την εξαγωγή των αποτελεσμάτων των συγχρόνως διεξαγόμενων Νομαρχιακών εκλογών είτε μετά την παράδοση του εκλογικού σάκου στο προαναφερόμενο Ειρηνοδικείο».

Η κρίση αυτή του δικάσαντος δικαστηρίου, στηριζόμενη επαρκώς στο δεύτερο σκέλος της ως άνω αιτιολογίας (περί της αδυναμίας διαφυγής των ως άνω σημείων της προσοχής των μελών της εφορευτικής επιτροπής) είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και στηρίζεται στους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας. Συνεπώς οι περί του αντιθέτου λόγοι αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, κατά το μέρος δε που αμφισβητούν την περί πραγμάτων ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ως απαράδεκτοι.

Εξάλλου, καθό μέρος οι σχετικοί ισχυρισμοί στρέφονται κατά του πρώτου σκέλους της αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης (περί μεγάλου αριθμού των ψηφοδελτίων και ανομοιομορφίας των διακριτικών σημείων) πρέπει να απορριφθούν ως αλυσιτελείς (πρβλ. ΣτΕ 2332/2004).

8. Επειδή, περαιτέρω, με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση απορρίφθηκε ισχυρισμός της ένστασης του ήδη αναιρεσειόντος ότι τα ψηφοδέλτια υπ' αριθμ. 36, 49, 66, 71, 177, 211, 221, του 755ου Ε.Τ. και το 115 του 754ου Ε.Τ. είναι άκυρα, γιατί ο σταυρός προτίμησης υπέρ του υποψηφίου

..... είχε τεθεί στο ίδιο ακριβώς σημείο ώστε να εφάπτεται με το γράμμα Κ του επωνύμου του και να αποτελεί διακριτικό γνώρισμα, με την εξής αιτιολογία : «Από τον έλεγχο των οκτώ (8) αυτών ψηφοδελτίων προκύπτει ότι φέρουν σταυρούς προτίμησης που έχουν τεθεί σε θέση που η οριζόντια γραμμή αυτών πλησιάζει ή εγγίζει ή συναντάται με την κάθετη γραμμή του αρχικού γράμματος (Κ) του επωνύμου του εν λόγω υποψηφίου, εκτός του 221 ψηφοδελτίου, στο οποίο ο σταυρός προτίμησης έχει τεθεί δεξιά του ονόματος τούτου και εγγίζει το τελευταίο γράμμα του πατρωνύμου. Ομως, ο προαναφερόμενος τρόπος σχηματισμού των σταυρών αυτών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, κατά τρόπο προφανή, έγινε για τη διάκριση των αντίστοιχων εκλογέων, αλλά είναι τυχαίος, οφειλόμενος είτε στη πεποίθηση του εκλογέα ότι ο προαναφερόμενος τρόπος γραφής δεν είναι πλημμελής είτε σε αδεξιότητα ή ανεπαρκή όρασή του». Η κρίση αυτή του δικάσαντος δικαστηρίου, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και στηρίζεται στους κανόνες της λογικής και στα διδάγματα της κοινής πείρας.

Εξάλλου, το δικαστήριο της ουσίας δεν υιοθετεί, όπως ισχυρίζεται ο αναιρεσειών, δύο αντιφατικές μεταξύ τους εκδοχές, αλλά, προς αιτιολόγηση της σχετικής κρίσης του αναφέρει δυο πιθανά

ενδεχόμενα που δικαιολογούν τον εν λόγω σχηματισμό των σταυρών. Κατόπιν αυτών, οι περί του αντιθέτου λόγοι αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, κατά το μέρος δε που αμφισβητούν την περί πραγμάτων ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ως απαράδεκτοι.

9. Επειδή, μη προβαλλομένων άλλων λόγων αναιρέσεως, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου, και

Επιβάλλει σε βάρος του αναιρεσείοντα, συμμετρως, τη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 460 Ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 Μαρτίου 2007 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 23ης Ιουλίου 2007.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος

Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος

Γ. Σταυρόπουλος

Δ. Μουζάκη